

ZÁZRIVSKÉ LAZY

NATURA 2000

NATURA 2000 je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie. Hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie európskeho prírodného bohatstva – najzácnejších a najohrozenejších biotopov¹ a druhov na území štátov EÚ.

Sústavu NATURA 2000 tvoria **chránené vtáčie územia** vyhlasované s cieľom ochrany vtáctva a **územia európskeho významu** s cieľom ochrany ostatných vzácných a ohrozených rastlinných a živočíšnych druhov a ich biotopov.

O zaradení územia do sústavy NATURA 2000 rozhoduje Európska komisia, ktorá územia vyberá z predložených návrhov jednotlivých členských krajín.

ÚZEMIE EURÓPSKEHO VÝZNAMU ZÁZRIVSKÉ LAZY

Identifikačný kód územia: SKUEV0251

Nadmorská výška: 555 – 995 m n. m

Rozloha: 2808,1 ha

Kraj: Žilinský

Okres: Dolný Kubín

Katastrálne územie: Zázrivá

PRÍRODNÉ POMERY

Zázrivské lazy sú súčasťou Kysuckej vrchoviny, časti Kysucké bradlá v Stredných Beskydoch. Územie tvoria treťohorné flyšové usadeniny, z ktorých vyčnievajú vápencové bradlá so strmými svahmi a hlbokými, úzkymi údoliami. Na flyšovom podloží sú časté zosuvy. Toto geologické podložie tvorí pestrú a členitú krajinnú štruktúru. Kostru územia tvorí niekoľko menších vodných tokov, ktoré sa zlievajú do riečky Zázrivka. Tradičná vidiecka poľnohospodárska krajina s rozptýleným osídlením je výsledkom dlhodobej kultivácie človekom. Typické sú osady rozptýlené v celom priestore územia. Činnosťou človeka tu vznikla mozaika lúk, pasienkov, mokradí, lesov a remízok. Vyskytujú sa tu horské kosné lúky a podhorské kosné lúky s vysokou diverzitou a výskytom zvončeka hrubokoreňového (*Campanula serrata*), žltohlavu európskeho (*Trollius altissimus*), ľalie cibuľkonosnej (*Lilium bulbiferum*) a soldanelky karpatskej

(*Soldanella carpatica*). Ich súčasťou sú druhy čeľade vstavačovité ako sú vstavačovec Fuchsov (*Dactylorhiza fuchsii*), päťprstnica obyčajná (*Gymnadenia conopsea*), vemenník dvojlistý (*Platanthera bifolia*), pavstavač hlavatý (*Traunsteinera globosa*) a i. Psicové porasty sú vyvinuté na podklade chudobnom na živiny. Sprevádzajú ich porasty borievky obyčajnej.

Horské kosné lúky

Riečka Zázrivka

¹ prírodný životný priestor charakterizovaný určitými vonkajšími podmienkami a súborom v ňom žijúcich organizmov (rastlín a živočíchov)

Zázrivské lazy

Najmä na zosuvoch sa vytvorili sústavy prechodných rašelinísk, pramenísk a slatín. Na ne sú viazané druhy národného významu ako kruštík močiarny (*Epipactis palustris*), tučnica obyčajná (*Pinguicula vulgaris*), všivec močiarny (*Pedicularis palustris*), vachta trojlístá (*Menyanthes trifoliata*) a i. Menej časté sú drobné penovcové prameniská. Zosuvného pôvodu je aj prechodné rašelinisko s výskytom kľukvy močiarnej (*Oxycoccus palustris*) a nátržnice močiarnej (*Comarum palustre*).

Pestrosti stanovišť zodpovedá aj pestrosť fauny. Vyskytujú sa tu veľké šelmy (medveď vlk, rys), vydra riečna (*Lutra lutra*), viaceré druhy dravcov a sov ako orol skalný (*Aquila chrysaetos*), sova lesná (*Strix aluco*), sova dlhochvostá (*Strix uralensis*) alebo kuvik kapcavý (*Aegolius funereus*). Na prameniskách a mokradiach nájdeme kunku žltobruchú (*Bombina variegata*), ropuchu obyčajnú (*Bufo bufo*), salamandru škvrnitú (*Salamandra salamandra*) alebo tri vzácne druhy mlokov, mloka hrebenatého (*Triturus cristatus*), mloka karpatského (*Triturus montandoni*) a mloka horského (*Triturus alpestris*). Na lúčne biotopy sú viazané pestré spoločenstvá motýľov, ale napríklad aj chriaštel poľný (*Crex crex*).

Ľalia cibul'konosná
(*Lilium bulbiferum*)

Žltohlav najvyšší
(*Trollius altissimus*)

Soldanelka karpatská
(*Soldanella carpatica*)

Zázrivá - Havrania

NEGATÍVNE VPLYVY

V minulosti došlo v časti územia k veľkoplošným rekultiváciám, väčšinou však bola zachovaná, alebo obnovená vysoká biodiverzita lúk. So združstevňovaním súvisí aj ukončenie obhospodarovania menej prístupných plôch poľnohospodárskej pôdy. Tento trend pokračuje v posledných rokoch, kedy sa zvýšila výmera neobhospodarovných plôch, na ktorých sa hromadí sušina a zarastajú náletovými drevinami. Je zaznamenaná snaha o výstavbu rodinných domov a rekreačných objektov mimo intravilánu obce a osád. Lúčne a mokradové biotopy môžu ohroziť zábery na vybudovanie lyžiarskych stredísk s intenzívnymi a zasnežovanými jazdovkami, usporiadanie pretekov terénnych motocyklov a automobilov. Časté sú výrubu brehových porastov a zásahy do vodných tokov hraničiacich so zastavanými plochami. Šíria sa tu invázne druhy rastlín.

Vydra riečna
(*Lutra lutra*)

Vodnár potočný
(*Cinclus cinclus*)

1163

LEGENDA:

 SKUEV0251 Zázrivské lazy

Prírodná pamiatka Bôrická mláka

Nátržnica močiarna
(*Comarum palustre*)

OCHRANA ÚZEMIA

Časť katastrálneho územia Zázrivá, ktorá je navrhnutá na ochranu v rámci sústavy území európskeho významu, bola od r. 1967 súčasťou ochranného pásma CHKO Malá Fatra a od r. 1988 súčasťou ochranného pásma NP Malá Fatra. Platí tu 2. stupeň ochrany.

Súčasťou územia je Prírodná rezervácia Dubovské lúky – lúky so žltohlavom najvyšším a spoločenstvami slatín a Prírodná pamiatka Bôrická mláka – prechodné rašelinisko. V oboch platí 4. stupeň ochrany.

V území platný 2. stupeň ochrany vyhovuje potrebnému spôsobu obhospodarovania územia, preto navrhujeme jeho ponechanie v celom území, okrem maloplošných chránených území, kde bude zachovaný 4. stupeň ochrany. Druhému stupňu ochrany zodpovedá vyhlásenie územia v kategórii chránená krajinná oblasť.

Každé územie európskeho významu sa po schválení Národného zoznamu navrhovaných ÚEV vládou SR (17. 3. 2004) považuje za chránené územie. Je to štádium tzv. **predbežnej ochrany**, ktorej cieľom je zabezpečiť, aby sa stav európsky významných druhov a biotopov v území nezhoršoval. Toto obdobie môže trvať až 9 rokov, pričom počas prvých 3 rokov je národný zoznam posudzovaný v Európskej komisii a dochádza k definitívnemu výberu územia do sústavy NATURA 2000 a do maximálne ďalších 6 rokov dôjde k vyhláseniu územia. Predbežná ochrana je realizovaná prostredníctvom stupňov ochrany uvedených v národnom zozname. Podrobný zoznam parciel so zaradením k príslušnému stupňu ochrany pre ÚEV Zázrivské lazy, ako aj všetky ďalšie informácie o sústave NATURA 2000 na Slovensku nájdete na www.sopsr.sk/natura.

Stupne ochrany. Podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny je územná ochrana na Slovensku diferencovaná podľa stupňov ochrany. Najmenšie obmedzenia v prospech ochrany prírody predstavuje 1. stupeň (platí na celom území SR), najprísnejší je 5. stupeň (o. i. zahŕňa zákaz pohybu mimo vyznačených turistických chodníkov, zberu plodov a rušenia pokoja v záujme prítomných živočíchov a samozrejme vylučuje hospodársku činnosť). V prípade zónovania územia, jednotlivým zónam zodpovedajú príslušné stupne ochrany (zóna A = 5. stupeň, zóna B = 4. stupeň, zóna C = 3. stupeň, zóna D = 2. stupeň. 1. stupeň nemá pridelenú zónu).

Zachovanie tradičného spôsobu obhospodarovania lúk je jedným zo základných opatrení v území

STAROSTLIVOSŤ O ÚZEMIE

Rozvoj obce v najbližšej budúcnosti usmerňuje schválený územný plán, v ktorom bol zohľadnený výskyt európsky významných biotopov. Obec má spracovaný aj miestny územný systém ekologickej stability.

Po prerokovaní s vlastníkmi a užívateľmi územia bude vypracovaný program starostlivosti o územie. Základom programu starostlivosti o lúčne, pasienkové a travinnobylinné biotopy budú nasledovné opatrenia:

- podpora tradičného spôsobu obhospodarovania s využitím drobnej mechanizácie
- možnosť obmedzeného prihnojovania maštalným hnojom
- podpora pasenia menších stád oviec a hovädzieho dobytku
- údržba, prípadne obnova trvalých trávnych porastov výrubom sukcesných drevín a výmladkov.
- výruby sukcesných drevín sa budú navrhovať selektívne, vzhľadom k potrebe zachovania remízok, ako úkrytov pre vtáky a živočíchy
- zvláštna pozornosť bude venovaná obhospodarovaniu rašelinných, slatinných biotopov a pramenísk, ktoré sa vyskytujú ako súčasť poľnohospodárskych plôch, tak aby nedošlo k ich narušeniu napr. prihnojovaním, preháňaním dobytkom, odvodnením a pod.
- budovanie a údržba jestvujúcich reprodukčných plôch pre obojživelníky
- likvidácia invázných druhov rastlín

ZOZNAM BIOTOPOV EURÓPSKEHO VÝZNAMU V ÚZEMÍ

Typ biotopu	Kód NATURA 2000 (* prioritné biotopy)
Prirodzené a poloprirodzené travnno-bylinné biotopy	
Suchomilné travnobylinné a krovinné porasty na vápnom podloží (*dôležité stanovištia <i>Orchideaceae</i>)	6210*
Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte	6230*
Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpínskeho stupňa	6430
Nížinné a podhorské kosné lúky	6510
Horské kosné lúky	6520
Rašeliniská	
Prechodné rašeliniská a trasoviská	7140
Penovcové prameniská	7220*
Slatiny s vysokým obsahom báz	7230
Skalné biotopy a jaskyne	
Nespevnené karbonátové skalné sutiny montánneho až kolinného stupňa	8160*
Karbonátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou	8210
Lesné biotopy	
Bukové a jedľové kvetnaté lesy	9130
Vápnomilné bukové lesy	9150
Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy	91E0*

Penovcové pramenisko

ZOZNAM DRUHOV EURÓPSKEHO VÝZNAMU V ÚZEMÍ

Skupina Slovenský názov	Vedecký názov (* prioritné druhy)	
Vyššie rastliny		
zvonček hrubokoreňový črievičník papučkový	* <i>Campanula serrata</i> <i>Cypripedium calceolus</i>	
Chrobáky		
fúzač alpský	* <i>Rosalia alpina</i>	<i>Zvonček hrubokoreňový (Campanula serrata)</i>
Obožživelníky		
kunka žltobruchá mlok hrebenatý mlok karpatský	<i>Bombina variegata</i> <i>Triturus cristatus</i> <i>Triturus montandoni</i>	
Cicavce – netopiere		
netopier obyčajný	<i>Myotis myotis</i>	<i>Mlok hrebenatý (Triturus cristatus)</i>
Cicavce – šelmy		
vlk dravý rys ostrovid vydra riečna	* <i>Canis lupus</i> <i>Lynx lynx</i> <i>Lutra lutra</i>	
		<i>Mlok karpatský (Triturus montandoni)</i>

Netopier obyčajný (*Myotis myotis*)

Rys ostrovid (*Lynx lynx*)

KONTAKTNÉ ADRESY

ISBN 978-80-89035-83-0

Štátna ochrana prírody SR
Správa NP Malá Fatra
Hrnčiarska 197
013 03 Varín
tel: 041/5692311, 041/
fax: 041/5071415
e-mail: ssnprmf@sopsr.sk

www.sopsr.sk/natura

Autori fotografií: © P. Polák, © D. Baláž, © A. Dobošová, © T. Flajs, © J. Galčík, © M. Galvánek, © M. Kalaš,
© J. Ksiažek, © I. Labudíková, © P. Urban, © G. Zvarová

Tento informačný materiál vydala ŠOP SR v rámci projektu Optimalizácia komunikácie a informovania
o chránených územiach zaradených do sústavy Natura 2000, ktorý je spolufinancovaný Európskou úniou.

Foto na obálke:

*predná strana – Zázrivské lazy, vlk dravý (*Canis lupus*), črievičník papučkový (*Cypripedium calceolus*)*

zadná strana – zvonička nad osadou Dolina

